

участь у двох чемпіонатах світу (1993, 1996) та чемпіонаті Європи (1995). Старший викладач М. Овсянкін — почесний майстер спорту СРСР, заслужений тренер України, неодноразовий чемпіон СРСР, чемпіон спортивного союзу залізничників Європи та Азії, чемпіон Спартакіади народів СРСР, на даний час є чемпіоном Європи і світу серед ветеранів з волейболу.

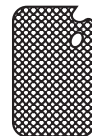
Загалом на змаганнях всеукраїнського і міжнародного рівня спортсмени інституту здобули 26 золотих, 14 срібних та 10 бронзових медалей.

Кафедра здійснює навчально-тренувальний процес із загальної фізичної підготовки: заняття з аеробіки, фітнесу, спортивних ігор (волейбол, баскетбол, бадмінтон, шахи, шашки); заняття на тренажерах для розвитку фізичних якостей студентів.

На кафедрі проводиться також наукова робота. В. Томашевський, І. Данилюк, Л. Товченко часто виступають авторами статей з фізичного виховання у випусках збірника НАОМА “Українська академія мистецтва”. Доцент Л. Товченко підготувала і видала навчальний посібник для вищих навчальних закладів “Фізичне виховання студентів у спеціальних медичних групах” (2010).

У 2006 році О. Кокун захистив дисертацію на тему “Моніторинг та корекція психофізіологічної адаптації спортсменів вищої кваліфікації” і здобув науковий ступінь доктора психологічних наук. Він опублікував понад 50 наукових праць, є автором навчального посібника “Психофізіологія” (2006).

Завідувач кафедри фізичного виховання В. Томашевський розробив і видав програми (2002) і навчальний посібник (2003) для дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності.

ДО ІСТОРІЇ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ

УДК

Феодосій Гуменюк

професор НАОМА, народний художник України

Генрі Ягодкін

*доцент кафедри живопису і композиції НАОМА,
заслужений художник України*

Український історичний живопис в контексті західноєвропейського художнього процесу

Анотація. У статті розглядається становлення й розвиток історичного живопису в країнах Західної Європи, на теренах Російської імперії і України на різних етапах його художньої еволюції, та висловлюються рекомендації щодо подальшого розвитку історичної картини.

Ключові слова: монументально-ідеалістичний стиль, специфіка національного світобачення, психологічний конфлікт, суспільні потрясіння, основи створення індивідуальних стилів.

Подальший розвиток історичного жанру в українському образотворчому мистецтві потребує розв'язання ряду проблем, у тому числі в процесі академічного навчання студентів. Загалом питання професійної художньої освіти постало в Україні на початку XIX ст., коли на її теренах не було вищої художньої школи, середніх художніх закладів, а українські митці отримували фахову освіту за межами України.

Заснована Центральною Радою УНР 1917 року Українська академія мистецтва, в 1922 році була ре-

організована радянською владою на Інститут пластичних мистецтв, який після об'єднання з Архітектурним інститутом у 1924 році дістав назву Київський художній інститут. 1992 року навчальному закладові було повернуто первісну назву Українська академія мистецтва, яку в 1998 році відкоригували на Академія образотворчого мистецтва і архітектури (з 2000-го року — Національна). З 1930-х років дотепер навчальний заклад працює за програмою, розробленою в Академії Санкт-Петербурга. Вона не була розрахована на розвиток са-

мобутньої національної культури. І хоча сучасний економічний стан держави складний, можна стверджувати, що є можливості для розвитку національно орієнтованої художньої професійної школи.

У наш час, коли Україна здобула незалежність, коли маємо академічний мистецький навчальний заклад, перед художниками відкриваються можливості переосмислити весь досвід, набутий світовою культурою, і створити власну національну програму для вирішення мистецьких проблем, програму, яка б відображала своєрідність нашої культури. Спираючись на досягнення світової мистецтва, керуючись методом реалістичної школи, наші митці можуть “прискореним кроком” пройти шлях становлення національної школи історичного малярства. Як відомо, історичний твір виконує свою пізнавальну й виховну роль тоді, коли історична правда втілюється у правду художню. Варті уваги лише вічні ідеали, які завжди цікавили людство.

Історичний живопис, як зображення історичних подій, виник за давніх часів і мав характер ідеалізації історичних подій. У XVI столітті історична тематика наповнювалась алегоричними героями. Пізніше, у творах П. Рубенса, виникають міфологічні та алегоричні образи бароко, а у творі Д. Веласкеса “Передача ключів від міста Бреди” вже розкривається психологія дії. Монументально-ідеалістичне трактування подій в історичному живописі домінувало в усій Західній Європі XVII століття, і особливо було поширене у Франції (Ж. Пуссен), історичні події відоб-

ражувались у творах класичного стилю Ж. Л. Давида, Гро та романтизмі Жеріко й Е. Делакруа.

У XVI–XVIII століттях виникають мистецькі школи — в Болоньї (1585), Парижі (1648), Відні (1692), Лондоні (1694). Розвиток західноєвропейських мистецьких Академій позитивно вплинув на всю європейську культуру. Одним із великих майстрів Європи був Пауль Рубенс (1577–1640), який створив велику кількість міфологічних, історичних, алегоричних полотен, сповнених експресії, трагізму і, водночас, героїчного пафосу. Творчість П. Рубенса справила значний вплив на розвиток усього європейського живопису XVII століття. До історичного жанру звертався знаменитий іспанський живописець Д. Веласкес (1599–1660). Дотримуючись принципів реальності при зображенні місця подій, психології, характерного вбрання, зброї, художник картиною “Здача ключів від міста Бреди” поклав початок реалізму в жанрі історичного живопису. Основи нового класичного мистецтва виявив у своїх творах Ж.-Л. Давид (1748–1825). Його полотна написані в традиціях академічної школи, а їх тема — давньоримська історія. Він прославляє героїв, які жертвують собою заради блага народу, закликає до мужності, дотримується ідеалів античності. Його картина “Клятва Гораціїв”, наприклад, позначена вражаючою реальністю композиційного вирішення, сповнена глибокого змісту та художньої виразності. У XIX ст. новий напрямок — романтизм створює Теодор Жеріко (1791–1894). Вже перша його батальна картина

“Офіцер імператорських кінних егерів під час атаки” вражає силою впливу на глядача, емоційною насиченістю, бурхливою експресією.

Продовжувачем романтичного напрямку в розробці суспільно важливих тем був Е. Делакруа (1798–1893). Значним явищем у мистецтві Франції стала його картина “Свобода веде народ”. Цей твір пронизаний пафосом боротьби, вірою в перемогу світла і добра. З історичною тематикою XIX століття пов’язане ім’я великого майстра реалістичного живопису Е. Мане (1832–1883). Декілька його полотен (“Розстріл імператора Максиміліана”, “Розстріл комунарів” та ін.) виконано під враженням тогочасних історичних подій.

Німецькі художники-романтики творили під впливом тогочасних містичних та релігійних настанов. Одним із визначних майстрів Німеччини був А. Менцель (1815–1905), який застосував в історичному жанрі науково-ремісничий метод. В ілюстраціях до “Історії Фрідріха Великого” та в живописних творах (“Круглий стіл у Сан-Сусі”) А. Менцель прагнув точно відображати оточення, психологічний стан дійових осіб.

Загалом твори названих та інших визначних майстрів належать до золотого фонду світової культури. Митці утверджували принципи гуманізму, наголошували на значенні мистецтва для суспільства.

У країнах Східної Європи, зокрема у Польщі, Чехії, мистецькі академії з’явилися у XIX ст. і відтак настав розквіт реалістичного образотворчого мистецтва, яке активно включилось у боротьбу за

національну незалежність. Найвідатнішим майстром історичного живопису в країнах Східної Європи був польський художник Ян Матейко, котрий створив понад 100 багатофігурних полотен, головною темою яких була історія Польщі. При цьому митець звертався і до української історії — написав кілька картин, присвячених історичним подіям в Україні, у тому числі “В’їзд Болеслава Хороброго у Київ”, “Присяга Богдана Хмельницького в Переяславі”.

Як незмінний директор Краківської школи красних мистецтв, Ян Матейко послідовно пропагував історичний жанр, здобутки національного мистецтва. Він зробив значний внесок у розвиток мистецтва Польщі. Під його впливом перебували Ю. Брандт, Ю. Коссак, О. Орловський, які також захоплювались минулим України, часто подорожували, збирали історичний, етнографічний матеріал, розшукували давні хроніки, реквізити, звертались до історії стародавнього Києва. Українську історію вони сприймали через романтичний світогляд, показуючи героїзм та мужність наших предків. Реальна дійсність, народні пісні та думи, історичне минуле України привертало увагу таких польських митців, як П. Михайловський, О. Орловський, Л. Страшинський.

1757 року у Росії була заснована Академія мистецтв. Вона відіграла важливу роль у підтримці й розвитку мистецтва в імперії. Викладацький склад формувался в основному з іноземних митців — французів, німців, італійців. Так, граф І. Шувалов запросив до Ака-

демії професора Г.-Ф. Шмідта (Німеччина), Ф. Фонтбасо (Італія), історичний живопис у той час викладав Стефан Тореллі. В 1767 році відбувся перший випуск — всього 20 вихованців, семеро з яких отримали золоті медалі і були направлені до Парижу для подальшого навчання протягом трьох років. Від 1767 року історичний живопис в Академії викладали її вихованці — спочатку Г. Козлов, потім Г. Угрюмов. Серед перших випускників був і наш земляк А. Лосенко (1737–1773). У 1770 році А. Лосенко став першим академіком, а в 1772 — директором Академії. Малярські твори майстра служили взірцем для художників Росії впродовж майже цілого століття.

Видатними майстрами російського живопису XVIII ст. були українці Григорій Левицький (1735–1822) і Володимир Боровиковський (1757–1825).

Живописець Г. Левицький, вихованець Київської духовної академії, належав до вищих верств суспільства. Він отримав початкову духовну освіту в родині, потім розвивав свій талант у Петербурзі. В Києві брав участь у розписах Андріївської церкви. Його портрети порівнювали з портретами видатного англійського живописця Т. Гейнсборо. Володимир Боровиковський відомий, як талановитий портретист зі своєю характерною манерою. За стилістикою, культурою живопису, колоритом, витонченістю техніки письма його твори не поступаються рівнем європейським майстрам.

У XVII–XVIII ст. в українській гравюрі, іконі та історичній картині поширюються символічно-

алегоричні композиції. Від 1804 року міфологічну та біблійну тематику в живописі замінюють теми із російської історії, пройняті національними і патріотичними мотивами. Спираючись на високі ідеали класицизму, Академія навчала живописця історичного жанру мислити широко, великими духовними, естетичними категоріями, звертатись до історії свого народу, загальнолюдських цінностей.

Значним явищем у сфері історичного живопису стали полотна Андрія Іванова “Подвиг молодого киянина при облозі Києва печенігами в 906 році” та “Одноростово Мстислава Удалого з косозьким князем Редедю в 1022 році при Переяславі”, які прославляли подвиг в ім’я країни. Ці твори відіграли значну роль у формуванні та розвитку художньої і громадської думки, впровадженні високих ідей у живопис. Патріотичним настроєм пройняті твори і вихованця Академії О. Кіпренського. Живописці А. Лосенко та Г. Козлов, які працювали разом з іноземними майстрами, стали вчителями нового покоління живописців історичного жанру В. Шебуєва, О. Іванова, виховали художників П. Басіна, Ф. Бруні, К. Брюллова.

Вихованцями російської Академії були наші земляки Г. Лапченко (1801–1876) та О. Іванов (1806–1858). В Італії О. Іванов вивчає твори великих майстрів венеційської школи, художників раннього Відродження і працює над ескізами на біблійну тематику. 1833 року він береться за створення грандіозної картини на євангельську тему “Явлення Христа народу”. Крім

навчання в студіях відомих західних майстрів, вихованці Академії, перебуваючи за кордоном, виконували багато копій, відкривали для себе мистецтво Джотто, Мазаччо, Мікеланджело, Рафаеля. Спираючись на досвід старих майстрів, виконували власні ескізи, але для створення великих картин, їм ще не вистачало професійної підготовки.

Ідеологічні і політичні зміни в суспільстві знайшли відображення у творах художників 60-х років XIX ст. Образотворче мистецтво переживало зміни у зв’язку з появою нових ідеалів. Реалізм став провідним методом у творчості художників. Класицизм, романтизм, захоплення античним мистецтвом відійшли у минуле.

У цей час плідно працюють видатні художники Росії Микола Ге, Василь Верещагін та українець Ілля Рєпін. У їхніх творах простежується новий підхід до історичного живопису — головний акцент ставиться на психологічному конфлікті, змісті події, історії духовного страждання народу, відображенні конкретних подій життя. В Академії 1860-х років історичний жанр офіційно вважається провідним. Золотими медалями нагороджуються вихованці, які пишуть роботи на історичну та біблійну тематику у класичному стилі. Це давало можливість показати професійну підготовку в умінні писати оголену натуру, драпірування, створювати складні композиції. У цей період від художників, які писали історичні полотна, вимагалось знання археології, етнографії, історії.

Через деякий час історичний живопис зазнає змін — основним

змістом стає побутова реальність. Художники прагнуть відображати конкретні події, обставини, за яких відбувається дія. Такі зміни проникають в академічну школу — епоха буржуазних відносин обумовлює розвиток мистецтва у напрямку створення реалістичних переконливих образів. Ціле покоління працює, дотримуючись наукової достовірності. Петербурзька школа, яка виховала К. Брюллова, О. Іванова, М. Ге, І. Рєпіна, Т. Шевченка, на початку XX століття втрачає своє значення, принципи, поступово зникає історична картина. Криза академізму зумовила виникнення індивідуальних стилів у творчості нового покоління.

Культурні процеси в Україні через складні історичні умови були надовго загальмовані. В другій половині XVIII ст. для України настали часи важкого випробування. Це була доба глибокої політичної та культурної кризи. Видатні художники, такі як А. Лосенко, Г. Левицький, В. Боровиковський, композитори Д. Бортнянський, М. Березовський переїжджають до Петербурга і там здобувають славу як російські, а не українські майстри. І саме в цей час серед українського суспільства з’явилось зацікавлення власною історією. Яскравим свідченням пробудження інтересу до історії є дослідницькі праці О. Кониського “Історія Русів”, В. Рубана “Краткая летопись Малой России”, Бантиш-Каменського “История Малой России”.

Відродження національного духу — необхідна умова відродження народу — відомою є незаперечна істина: майбутнє можна будувати

лише на історичному ґрунті, народ без історичної пам'яті не є народом. Тож українські художники звертаються до української історичної миттєвості, зокрема до Української козацької держави XVII–XVIII століть. У першій половині XVIII ст. історичний живопис в Україні мав патріотичне спрямування і був пов'язаний з іконописом. Художники, використовуючи знахідки західноєвропейських майстрів, завоювали перспективні побудови простору, вводили народні сюжети, обрядові сцени. Світський портрет створювався з допомогою тих же засобів, що притаманні церковному малярству, але при цьому зовнішня схожість стала обов'язковою.

Як самостійний жанр історичний живопис постав в Україні на початку XVIII ст. і був тісно пов'язаний з Петербурзькою Академією мистецтв, де цей жанр заснував український митець А. Лосенко. Історичний жанр на тривалий час став провідним в образотворчому мистецтві. До нього ставились високі вимоги — утвердження героїчного, патріотичного змісту. Видатним майстром живопису був В. Боровиковський, який виконуючи розписи алегоричного змісту, використовував українські традиції.

Значний внесок у розвиток академічного напрямку в мистецтві України зробили Е. Крендовський, А. Мокрицький, П. Орлов, К. Павлов. Твори цих майстрів мають академічну основу. До історичної тематики звертався й І. Сошенко (1807–1876) — створив акварельну роботу “Битва Олександра Македонського з Дарієм”, картину “Козацький табір”. Часто перебуваючи в Україні,

робив замальовки козацьких типів, військового спорядження.

Серію графічних творів на історичну тематику “Дари Богданові і українському народові в 1648 році” виконав Тарас Шевченко. Ще до вступу в Петербурзьку Академію він створив малюнки “Смерть Лукреції”, “Смерть Олега, князя древлянського”. Найбільш відомі його графічні твори “Дари в Чигирині 1649 року” та серія, в якій Шевченко звертається до античної історії, міфології, літератури, — “Притча про блудного сина”, “Св. Себастьян”, “Вмираючий глядиатор”, “Самаритянка”.

Проте в Україні не існувало художніх центрів, які б об'єднували митців, сприяли б їм у розкритті національної самобутності, відображенні особливостей історичного минулого країни; твори художників не доходили до широкого глядача. В українському мистецтві важко визначити межі історичного жанру, оскільки він гармонійно поєднувався з храмовим живописом, парсуни, біблійні теми розроблялися у творах майстрів, які розписували храми Києва, Чернігова, Полтави, Львова та інших міст.

Твори на історичні теми почали з'являтися в Україні у XVIII ст. Художня освіта тоді базувалася на іконописних зразках, навчання мистецькій грамоті можна було лише в столичних закладах. Брак у митців ґрунтовних знань відчутно позначався на роботі з натури. Загалом недостатня фахова зрілість майстрів, відсутність замовлень, нерозвинена меценатська діяльність були причиною слабого впливу мистецтва на розвиток культури.

З появою повісті Миколи Гоголя “Тарас Бульба”, наукових праць з історії України, її минуле привертає увагу вихованців Петербурзької Академії — деякі з них відвідують Україну, пишуть твори, присвячені конкретним історичним подіям. Історичною тематикою захоплюється, зокрема, С. Васильківський (1854–1917) — створив живописні полотна “Сутичка запорожців з татарами”, “Запорозький пікет”, “Козаки в степу”. Оригінальними творами на історичну тему стали картини М. Івасюка “В'їзд Богдана Хмельницького до Києва” та “Іван Богун під Берестечком”, М. Самокиша “Бій під Жовтими Водами”, “Бій Максима Кривоноса з Ієремією Вишневецьким”, К. Мавровського “Запорозький козак”, Ф. Рубо “Атака запорожців у степу”. Ілюстрації до повісті Гоголя “Тарас Бульба” створив П. Соколов, до українських народних дум і пісень — одеський художник А. Ждаха. До миттєвості України звертались Л. Жемчужников, І. Соколов, К. Трутовський, П. Чириков.

Видатною постаттю в українському мистецтві був вихованець петербурзької Академії Олександр Мурашко (1875–1919), який досконало володів рисунком, живописом, композицією, добротну академічну науку поєднував із сучасними відкриттями в сприйнятті світла, кольору, технічними знахідками європейської живописної культури. Твори О. Мурашка позначені живописною винахідливістю, артистичністю технічного виконання, оригінальністю колористичного вирішення адекватного сюжетові картини.

Через роз'єднаність, неорганізованість художнього життя, відсутність вищої художньої школи в Україні творчий процес не мав програмної цілеспрямованості та послідовності, проходив спорадично. 1917 року, після утворення УНР, вирішилось питання і про створення вищої школи — Української академії мистецтва. Її засновниками стали яскраві творчі особистості, які отримали фахову освіту в Санкт-Петербурзі, Мюнхені, Парижі. Викладачами-професорами Академії були брати В. та Ф. Кричевські, М. Бойчук, М. Бурачек, О. Мурашко, Г. Нарбут, які започаткували і за короткий період піднесли на високий рівень мистецьку національну школу. Заснована Центральною Радою УНР у 1917 році Українська Академія мистецтва відіграла важливу роль, насамперед, як школа високої майстерності, що готувала молодих митців. Навчання базувалося на кращих зразках світового мистецтва.

Принципові зміни сталися в Українській Академії мистецтва в період 1920–1930-х років. Вона перетворилася на спеціалізований заклад, де панував ідеологічний диктат. Як уже йшлося вище, Академія мистецтв перетворюється на Інститут пластичних мистецтв, а 1924 року отримує назву Київський художній інститут. У ці роки тут переважали формалістичні тенденції, нехтувались реалістичні засади творчості, що негативно позначилось на якості художньої освіти — втрачався професійний рівень, відкидалась праця з натури. Формотворчість цих років надовго загальмувала розвиток станкового живопису.

У 40-х роках відновлюється реалістичний метод. Київський художній інститут працює за навчальною програмою, розробленою у Ленінградському художньому інституті. 1945 року відбувся перший повоєнний захист дипломних робіт. Переважна частина полотен присвячувалася воєнній темі. У подальші роки інститут підпорядковувався ідеологічним партійним настановам. Основна увага приділялась ідейності творів, оптимістичності звучання сюжетів. Панувала помпезність, надуманість, а зрештою — легковажність у вирішенні мистецьких проблем. Радянське тематично-сюжетне мистецтво, використовуючи історичні факти, як правило, спотворювало їх зміст. Історія навмисно фальсифікувалась, велика кількість написаних картин призначалась для підтримки панівної ідеології.

Із набуттям Україною незалежності різко розширились можливості поглибленого вивчення вітчизняної історії та правдивого втілення історичних сюжетів. Історична картина стала інструментом державотворення, підсилювались такі її функції, як просвітницька, виховна, духовна.

Сьогодні до нас повертаються здобутки українських учених, їхня наукова думка, з'являються видання сучасних дослідників, друкуються книги науковців діаспори, поширюються праці видатних істориків М. Грушевського, Д. Донцова, М. Драгоманова, О. Кониського, П. Куліша, Д. Яворницького, О. Субтельного, з етнографів — О. Воропая, Хв. Вовка, В. Гнатюка; поетичні твори М. Вінграновського,

Л. Костенко, Є. Маланюка, В. Стуса. Центром впливу на розвиток сучасної культури і художньої освіти стає Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури. Тут відновлюється, розвивається та зберігається досвід національної художньої школи, що сформувався протягом попередніх десятиліть.

Зазвичай художником стає той, хто передає свої думки в наочному зображенні, той, хто створює художній образ — синтез ідеї, змісту та форми. Варто було б поновити практику виконання обов'язкових тем у композиційних завданнях, які можна вибрати із національної історії, народних звичаїв, обрядів, поєднати наші давні візантійсько-українські традиції з бароко періоду його розквіту. Відображаючи будь-яку історичну подію, бажано вибрати тему, до якої митець не додає свого, а лише професійно її змальовує. Тема повинна бути розкрита за допомогою вишуканої побудови композиції, технічно досконалого малярства, передачі точного змісту та характерних особливостей типових ситуацій, за яких відбувалася історична подія, належної уваги до деталей, знання національного побуту.

Процес оновлення художньої школи йде повільно і рано ще визначити конкретні досягнення. Щоб позбутись негативного впливу старої системи підготовки молодих митців, необхідно відшукувати перспективні тенденції національного та світового малярства. В дипломних роботах київської школи простежується увага до кольору, прищепленого нашому краю, пошуки нових композиційних конструкцій.

У композиціях зустрічаються алегорично-символічні образи, які широко використовувалися художниками епохи бароко. Слід повернутися до практики навчання в художніх закладах на зразках античних та

класичних творів. Вивчення їх буде основою, на якій працелюбний митець будуватиме свою творчість, розвиватиме українську художню культуру, долучатиметься до європейського творчого процесу.

1. *Белецкий П. А. Владич Л. В.* Живопись Украины. — Л.: Аврора, 1976.
2. *Бенуа Александр.* История живописи всех времен и народов. — СПб.: Изд. Дом Нева, 2004.
3. *Белічко Ю. В.* Українське радянське мистецтво. — К., 1980.
4. *Історія українського мистецтва.* — Т. 4. — К., 1974.
5. *Йонина Н. А.* Сто великих картин. — М.: Вече, 2000.
6. *Ковалдина Н.* Шедевры мировой живописи. — М.: Советский художник, 1971.

7. *Линяшин В. А.* Художников друг и советчик. — Л.: Художник РСФСР, 1985.
8. *Мельник А.* Український живопис XIX — початку XX ст. в колекції Національного художнього музею України. — К.: Артания нова, 2005.
9. *Репин И. Е.* Далекое близкое. — М., 1953.
10. *Українське мистецтво.* (Друга половина XVI ст. — початок XVII ст.) — К.: Наукова думка, 1985.

УКРАИНСКАЯ ИСТОРИЧЕСКАЯ ЖИВОПИСЬ В КОНТЕКСТЕ ЗАПАДНОЕВРОПЕЙСКОГО ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПРОЦЕССА

Феодосий Гуменюк, Генри Ягодкин

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы становления и развития живописи в странах Западной Европы, на территории Российской империи и Украины на разных этапах ее художественной эволюции и излагаются рекомендации относительно дальнейшего развития исторической картины.

Ключевые слова: исторический жанр, монументально-идеалистический стиль, специфика национального мировосприятия, конфликт, общественные потрясения, основы создания индивидуальных стилей.

UKRAINIAN HISTORICAL PAINTING IN THE CONTEXT OF WEST EUROPEAN ART PROCESS

Feodosy Humenuk, Henry Yahodkin

Annotation. The issues concerning the formation and development of historical painting in West European countries, on the territory of Russian Empire and Ukraine on the different stages of its art evolution are considered; the recommendations about further development of a historical painting are worded.

Key words: historical genre, monumental and idealistic style, specificity of national world-view, conflict, social shocks, fundamentals for creation individual styles.